

KHOMIXINI YA VUKORHOKERI BYA MFUMO

**XIVIKO XA LEMBE XA VAAKITIKO
XA NKARHI WA LEMBE XIMALI WA
LEMBE XIMALI RA 2017/18**

LESWI NGA ENDZENI

PHEJI

1. HI HINA VAMANI	1
2. XANA HI ENDLA YINI	2
3. I MANI LOYI A LAWULAKA	3
4. MIMPIMO YA HINA, LESWI HI YI FIKELERISAKA XISWONA NA MIMBUYELO LEYI HI NGA YI FIKELELA.....	3
5. XIKONGOMELO XA LESWAKU HI NGA ANT SWISISA KU YINI VUKORHOKERI BYA HINA	12
6. NHLANGANO NA VATIRHI.....	12
7. MPIMANYETO	13
8. 'VUXOKOXOKO BYA VUTIHLANGANISI	14
9. XANA HI KUMEKA KWIHI.....	14

1. HI HINA VAMANI

Khomixini ya Vukorhokeri bya Mfumo (PSC) i vandla ra Ndzimana ya 10 leri tumbuluxiweke hi ku landza Xiyenge xa 196 xa Vumbiwa bya Riphabliki ra Afrika Dzonga, 1996. Vumbiwa byi lerisa leswaku ku na PSC yin'we ya Riphabliki ra Afrika Dzonga, leyi nga na swirho swa 14, leswi ntlhanu wa swona swi nga thoriwa hi Phuresidente hi mbhumambhumelo wa Huvo ya Rixaka. Xirho xin'we xi thoriwa hi Phuresidente ku suka eka xin'we xa swifundzankulu swa kaye endzhaku ka ku hlawuriwa hi Holobyenkulu wa xifundzankulu hi mbhumambhumelo wa Huvo yo endla milawu ya Xifundzankulu. Swirho swi vuriwa Vakhomixinara. Vakhomixinara va ntlhanu va kumeka eka nhloko ya hofisi ePitori loko swirho leswi nga sala swa nkaye swi kumeka eka swifundzankulu swa swona. Mukhomixinara u thoriwa nkarhi woringana ntlhanu wa malembe, lowu wu pfuxetiwa ka hi nkarhi wun'we wo engetela. PSC yi fambisiwa hi Mutshamaxitulu, loyi a tlhelaka a tirha tanihi Mulawuri wa Huvonkulu wa Hofisi ya Khomixini ya Vukorhokeri bya Mfumo. Mutshamaxitulu na Xandla xa Mutshamaxitulu va hlawuriwa hi Phuresidente ku suka eka Vakhomixinara lava hlawuriweke.

PSC yi endla vutihlamuleri eka Huvo ya Rixaka naswona yi fanele lembe na lembe yi vika eka yona hi migingiriko ya yona na matirhelo, na le ka tihuvo to endla milawu ta swifundzankulu hi migingiriko ya yona eka xifundzankulu.

PSC yi seketeriwa hi Hofisi ya Khomixini ya Vukorhokeri bya Mfumo (OPSC), na nhloko ya yona ya hofisi ePitori na tihofisi ta swifundzankulu eka xifundzankulu xin'wana na xin'wana. OPSC yi rhangeriwile hi Mulawuri-Jenerali, loyi a tlhelaka a tirha tanihi Muofisiri wa Vutihlamuleri. Swirho swa vatrhi va OPSC swi thoriwa hi ku landza Nawu wa Vutirhela Mfumo wa 1994.

Xivono

Nghwazi ya mafambiselo lamanene eka mafumelo ya xidimokirasi eka mfumo eAfrika Dzonga.

Ntirho

Ku tlakusa milawu na mikhuva ya xidimokirasi eka Mfumo hinkwawo hi ku-

- lavisisa, landzelerisa, hlela nhlango na mafambiselo, na mitolovelo ya vatrhi;
- ringanyeta magoza yo tiyisisa matirhelo ya kahle na ya vuswikoti;
- ku humesa swileriso hi mayelana na maendlelo ya vatrhi lama fambelanaka na ku thola, vuhundziseri, ku tlakusiwa na ku hlongoriwa;
- ku nyika switsundzuxo hi mitolovelo ya vatrhi; na
- ku vika hi migingiriko ya yona.

2. XANA HI ENDLA YINI

PSC yi kuma ntirho wa yona ku suka eka Swiyenge swa 195 na 196 swa Vumbiwa, 1996. Xiyenge xa 195 xi veka mikhuva na milawu leswi fumaka mafambiselo ya mfumo, lama faneleke ya tlakusuwa hi PSC. Mikhuva leyi na milawu i:

- a. mpimo wa le henhla wa mikhuva ya xiphurofexini;
- b. ku tirhisiwa ka switirhisiwa hi ndlela ya vuswikoti, xiikhonomi na hi ndlela leyi pfunaka;
- c. mafambiselo ya mfumo laya nga hluvuka;
- d. mphakelo wa vukorhokeri hi ndlela ya kahle, na hi ndlela ya ndzingano ku ri hava vuyahinghohe;
- e. ku hlamula eka swilaveko swa vanhu na ku khutaza vanhu ku ngenisa xiave eka ku vumba pholisi;
- f. mafambiselo ya mfumo lama nga na vutihlamuleri;
- g. ku bohelela nkavuciva;
- h. ku tumbuluxa mafambiselo lamanene yo thola na mitolovetiso yo hluvukisa mitirho mitolovetiso; na
- i. mafambiselo ya mfumo lama nga na vuyimeri lama nga na mitolovetiso ya mafambiselo ya vatirhi leyi nga hikwalaho ka vuswikoti, swikongomelo, vukahle na ku lava ku lulamisa leswi a swi nga ringani swa khale.

Hi ku landze Xiyenge xa 196 (4) xa Vumbiwa, 1996, mitirho na matimba ya PSC i:

- a. ku tlakusa mikhuva na milawu, tanihi leswi swi hlamuseriweke eka Xiyenge xa 195, eka Mfumo hinkwawo;
- b. ku lavisisa, kambisisa na ku pimanyeta nhlango na mafambiselo, na mitolovetiso ya vatirhi va Mfumo;
- c. ku ringanyeta magoza ku tiyisisa matirhelo lawa ya pfunaka na ya vuswikoti eka Mfumo;
- d. ku nyika swileriso leswi kongomisaka eka ku tiyisisa maendlelo ya vatirhi lawa ya yelanaka no thola vanhu, vuhundziseri, ntlakuso no hlongola swi landzelela mikhuva na milawu leyi andlariweke eka xiyenge xa 195;
- e. ku vika hi mayelana na migingiriko ya yona na matirhelo ya mitirho ya yona, ku katsa mikumisiso yihi na yihi leyi yi nga ta yi endla na swileriso na switsundzuxo leswi yi nga swi nyikaka, na ku nyika mpimanyiso wa hi laha mikhuva na milawu leswi andlariweke eka xiyenge xa 195 swi landzeleriweke hakona;
- f. ku nga hava hikwalaho ka ntwanano wa yona, kumbe hi ku kuma swivilelo swihi kumbe swihi-

- i. ku endla ndzavisiso na ku pimanyisa swikombelo swa vatrhi na mitolovetiso ya mafambiselo ya mfumo na ku vika eka vulawurinkulu lebyi faneleke na milawu;
  - ii. ku lavisisa swivilelo swa vatrhi eka Mfumo swa mayelana na mitirho ya vatrhi kumbe ku tsan'wa na ku bumabumela mindzulamiso leyi faneleke;
  - iii. ku kambisisa no lavisisa ku landzeleriwa ka milawu ya maendlelo eka Mfumo; na
  - iv. ku tsundzuxa swiyenge swa rixaka na swa swifundzankulu hi mayelana na mitolovetiso ya vatrhi eka Mfumo, ku katsa leyi fambelanaka na ku thola vatrhi, ku thola, vuhundziseri, ku hlongola na swin'wana swiyenge swa mitirh ya vatrhi eka Mfumo; na and
- g. ku endla no tirha mitirho yo engetela leyi lerisiweke hi Nawu wa Palamende.

Ntirho wa PSC wu vumbiwile eka tindhawu ta tsevu ta matirhelo leti landzelaka:

- Ku antswisa vuxaka bya le mitirhweni;
- Vurhangeri na mimpfluxeto yo thola;
- Nkambisiso wa mafumelo;
- Vunyiki bya vukorhokeri na mpimanyeto wo landzelela swilaveko;
- Mindzavisiso ya mafambiselo ya mfumo; na
- Mikhuva ya xiphurofexini.

3. I MANI LOYI A LAWULAKA

Gqweta Richard Sizani i Mutshamaxitulu wa PSC. Mutshamaxitulu i Mulawurinkulu wa hofisi hi ku landza Nawu wa Mfumo. Ku yisa emahlweni, Khomixini yi na Vakhomixinara va ntlhanu(5) eka hofisi ya Rixaka naswona hofisi yin'wana na yin'wana ya xifundzankulu yi rhangeriwile hi Mukhomixinara loyi a kumekaka eka xifundzankulu.

Dok Dovhani Mamphiswana u thoriwile eka xiyimo xa DG ku sukela 1 Khotavuxika 2016 naswona u tlhela a va matsalani wa Khomixini.

4. MIMPIMO YA HINA, LESWI HI YI FIKELERISAKA XISWONA NA MIMBUYELO LEYI HI NGA YI FIKELELA

PSC yi na Nkunguhato wo Antswisa Vunyiki bya Vukorhokeri lowu nyikiweke mpfumelelo (SDIP)lowu angarhelaka malembe ximali ya 2016/17 ku fikela malembe ximali ya 2018/19. Kungu leri ri lava ku tivisa vakhumbheki hi mayelana na mimpimo ya PSC ya vunyiki bya vukorhokeri. Khopi ya SDIP ya kumeka eka webusayiti ya PSC ya (www.psc.gov.za). Matafula lama nga laha hansi ya kombisa mimpimo ya PSC ya vunyiki bya vukorhokeri na swiviko hi mafambelo lama endliweke loko ku simekiwa mimpimo leyi.

Tafula ra 1: Vukorhokerinkulu lebyi nyikiweke na mimpimo

Vukorhokerinkulu	Vavuyeriwa	Mpimo wa Vukorhokeri wa Sweswi/Xiviri	Mpimo wa Vukorhokeri lowu Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
Swiphiko na swivilelo leswi lavisisiweke	<ul style="list-style-type: none"> • Vatirhela mfumo • Mfumo tindzawulo 	ku na 872 wa swivilelo eka databeyisi leswi 781 wa swona swi nga (90%)hetisisiwa (hi mayelana na malembe ximali ya 2015/2016)	<p>80% wa swivilelo swa vatirhi lavanga eka swiyenge swa miholo swa 2 – 12swi hetisisiwile ku nga se hela 30 wa masiku yotirha ku sukela eka siku ro kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke</p> <p>80% wa swivilelo swa swirho swa vukorhokeri bya Vufambisi bya Xiyimo xa le Henhla swi hetisisiwile ku nga se hela 45 wa masiku yo tirha ku sukela eka siku ro kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke</p>	Ku suka eka swivilelo wo ringana 709 leswi rhijisitariweke eka databeyisi ya PSC, 615 (87%) swi hetisisiwile. Eka milandzu ya 615 leyi hetisisiweke, a ku ri ma milandzu yo ringana 560 ya miholo ya le ka xiyenge xa 2-12, leyi eka yona 456 (81%) yi hetisisiweke ku nga se hela 30 wa masiku yo tirha ku kumiwile mahungu lama faneleke laha 55 wa milandzu eka 615 leyi hetisisiweke a ku ri ya swirho swa vukorhokeri bya Vufambisi bya Xiyimo xa le Henhla, leswi 51 (93%) swi hetisisiweke ku nga se hela 45 wa masiku yo tirha ku kumiwile mahungu lama faneleke
Mindzavisiso leyi endlweke ku nga hava hkwalaho ka matimba ya yona kumbe hi ku kuma swivilelo swihi kumbe swihi leswi lojiweke na swikombelo leswi endlweke	<p>Tihuvo to endla milawu ta rixaka na swifundzankulu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vatirhela mfumo • Mfumo tindzawulo • Mfumoc 	Ku na 510 wa swivilelo eka databeyisi leswi eka swona 371 (73%)swi hetisisiweke (hi mayelana na malembe ximali ya 2015/2016 financial year)	<p>80% wa swiviko swa nkarhinyana swa swivilelo leswi hetisisiwile ku nga se hela 3 wa tin'hweti ku sukela eka siku ra ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke</p> <p>80% wa swiviko leswi nga na swivilelo swi hetisisiwile ku nga se hela 45 wa masiku ku sukela eka siku ro kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke</p>	360 wa swivilelo a swi ri eka databeyisi, leswi eka swona 303 (84%) swi hetisisiweke. Eka swivilelo leswi hetisisiweke 61 (20%) wa swona swi hetisisiwile hikwalaho ka ku endla mindzavisiso, leswi eka swona 49 (80%) swi hetisisiwile ku nga se hela tin'hweti ti 3 ku kumiwile matsalwa hinkwawo lama faneleke 148 (49%) wa milandzu leyi lojiweke eka malembe ximali ya 2016/17 yi hetisisiwile/pfariwile tanihi milandzu ya swiboho swa nkarhi wa kahle, leswi eka swona 126 (85%) swi hetisisiweke ku nga se hela 45 wa masiku ya ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke

Tafula ra 2: Malulamiso ya Batho Pele na vafuniwa

Vukorhokerinkulu	Malulamiso ya Sweswi/Xiviri	Malulamiso lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
Swiphigo na swivilelo leswi lavisisiweke	Vutsundzuxi		
	Ku tirhisana na lava nga na swivilelo kahle hi nkarhi wa ndzavisiso	Ku tirhisana na lava nga na swivilelo kahle hi nkarhi wa ndzavisiso	Vatirhi hinkwavo lava nga na swivilelo ku tirhisaniwa na vona tanihi xiphemu xa maendlelo ya ndzavisiso.
	Tirhisana na ndzawulo leyi faneleke hi nkarhi wa ndzavisiso	Tirhisana na ndzawulo leyi faneleke hi nkarhi wa ndzavisiso	Tinzawulo hinkwato ku tirhisaniwile na tona hi nkarhi wa ndzavisiso wa swiphigo.
	Maendlelo ya vulamuri ya nga landzeleriwa ku endlela ku boha mhaka ya xivilelo	Maendlelo ya vulamuri ya nga landzeleriwa ku endlela ku boha mhaka ya xivilelo	Maendlelo ya vulamuri ya landzeleriwile eka milandzu yi (2), leyi nga vanga leswaku ku va na mintwanano ya ximfumo exikarhi ka mavandla.
	Maendlelo ya vulamuri ya fanele ya hetisisiwa ku nga se hela 30 wa masiku ya xitiviso	Maendlelo ya vulamuri ya fanele ya hetisisiwa ku nga se hela 30 wa masiku ya xitiviso	Maendlelo ya vulamuri lama landzeleriweke eka milandzu yi (2) ya hetisisiwile ku nga se hela 30 wa masiku ku tivisiwile mavandla.
	Ekuseteleleni ka vulavisisi, PSC yi nga, laha swi lavekaka yi nga endla xiviko xa nkarhinyana lexi nga ta kumeka eka mavandla lama khumbhekaka leswaku ku nyikiwa mavonelo hi xona	Ekuseteleleni ka vulavisisi, PSC yi nga, laha swi lavekaka yi nga endla xiviko xa nkarhinyana lexi nga ta kumeka eka mavandla lama khumbhekaka leswaku ku nyikiwa mavonelo hi xona	Ku sukela loko ku ri hava vulavisisi, ku hava swiviko swa nkarhinyana leswi endlweke leswaku swi va kona hi nkarhi lowu nga eku kambisisiweni.
	Xifundzo		
	Amukela ku kuma xivilelo ku nga se hela 48 wa tiawara endzhaku ka loko u xi kumile	Amukela ku kuma xivilelo ku nga se hela 48 wa tiawara endzhaku ka loko u xi kumile	Swivilelo hinkwaswo swi amukeriwile ku nga se hela 48 wa tiawara endzhaku ka loko swi kumiwile hi Vulawurinkulu
	Nhlamulo yo endliwa hi riqingho hi xiyenge xa vukorhokeri lebyi kumiweke	Nhlamulo yo endliwa hi riqingho hi xiyenge xa vukorhokeri lebyi kumiweke	Nhlamulo yo endliwa hi riqingho hi xiyenge xa vukorhokeri lebyi kumiweke eka milandzu
	Pfuna vatirhi lava nga na swivilelo hi ku tata Fomo ya Swivilelo	Pfuna vatirhi lava nga na swivilelo hi ku tata Fomo ya Swivilelo	Vatirhi lava nga na swivilelo va pfuniwile hi ku tata Fomo ya Swivilelo laha swi komberweke
	Kuma vukorhokeri bya mutoloki loko swi laveka	Kuma vukorhokeri bya mutoloki loko swi laveka	Valavisisi lava twisisaka ririmi leri tirhisiweke ngopfungopfu hi muvileri va nyikile ntirho wo pfuna valavisisi van'wana hi nkarhi wa tinhlengoletano na tiinhavhiyu. Hikwalaho a ku nga ri na xilaveko xo tirhisa vatoloki va le handle.
	Mfikelelo		
	Milawu ya Swivilelo yi rhumeriwa eka webusayiti ya PSC	Milawu ya Swivilelo yi rhumeriwa eka webusayiti ya PSC	Milawu ya Swivilelo yi rhumeriwile eka webusayiti ya PSC hi Nhlangua 2016
	Milawu ya Swivilelo yi nga hangalasiwa eka vakhumbheki hi ku komberwa	Milawu ya Swivilelo yi nga hangalasiwa eka vakhumbheki hi ku komberwa	Milawu ya Swivilelo yi yisiwile eka TIDGs/tiHODs hi ku tirhisa memo naswona Milawu yi tthele yi yisiwa eka vakhumbheki hi ku komberwa

Vukorhokerinkulu	Malulamiso ya Sweswi/Xiviri	Malulamiso lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
	Vatirhi lava vilelaka va nga yisa swivilelo swa vona hi poso, imeyili, fekisi, ku yisa hi voko kumbe ku yisa hi voxo.	Vatirhi lava vilelaka va nga yisa swivilelo swa vona hi poso, imeyili, fekisi, ku yisa hi voko kumbe ku yisa hi voxo.	Vatirhi lava vilelaka va yisile swivilelo swa vona hi poso, imeyili, fekisi hi voko na ku ya hi voxo
	Swivilelo swi nga lojiwa eHofisini ya Rixaka kumbe Hofisi ya Xifundzankulu	Swivilelo swi nga lojiwa eHofisini ya Rixaka kumbe Hofisi ya Xifundzankulu	Swivilelo swo ringana 709 swi lojiwile eHofisini ya Rixaka na Tihofisi ta Swifundzankulu swa PSC
Mahungu			
	Mutirhi loyi a vilelaka na EA leyi nyikiweke leyi nga na vuxokoxoko bya vutihlanganisi bya mulavisisi	Mutirhi loyi a vilelaka na EA leyi nyikiweke leyi nga na vuxokoxoko bya vutihlanganisi bya mulavisisi	Vatirhi lava vilelaka na ti EA swi nyikiwile na vuxokoxoko bya vutihlanganisi bya valavisisi
	Mutirhi loyi a vilelaka na EA leyi faneleke u tivisiwile hi mbuyelo wa xivilelo ku nga se hela 30 wa masiku ku kumiwile mahungu hinkwawo.	Mutirhi loyi a vilelaka na EA leyi faneleke u tivisiwile hi mbuyelo wa xivilelo ku nga se hela 30 wa masiku ku kumiwile mahungu hinkwawo.	Vatirhi lava nga na xivilelo na ti EA leti faneleke va tivisiwile hi mbuyelo wa swivilelo ku nga se hela 30 wa masiku ku kumiwile mahungu hinkwawo.
	Hangalasa mahungu ya mafambiselo ya swivilelo	Hangalasa mahungu ya mafambiselo ya swivilelo	Hangalase mahungu yo lawula swivilelo hi ku tirhisa webusayiti ya PSC hi Ndzati 2016.
Ku va erivaleni & nkavuciva			
	Tivisa ndzawulo leyi faneleke hi xivilelo	Tivisa ndzawulo leyi faneleke hi xivilelo	Tindzawulo hinkwato ti tivisiwile hi swivilelo leswi kumiweke
	Tivisa vatirhi lava nga na swivilelo hi maendlelo ya swivilelo na mikarhi yohetelela	Tivisa vatirhi lava nga na swivilelo hi maendlelo ya swivilelo na mikarhi yohetelela	Vatirhi lava nga na swivilelo va tivisiwile hi maendlelo ya swivilelo na mikarhi yohetelela
	Tivisa vatirhi lava nga na swivilelo hi ndzavisiso wa xiyimo nkarhi na nkarhi.	Tivisa vatirhi lava nga na swivilelo hi ndzavisiso wa xiyimo nkarhi na nkarhi.	Vatirhi lava nga na swivilelo va tivisiwile hi xiyimo xa ndzavisiso nkarhi na nkarhi.
	Tivisa mbuyelo wa ndzavisiso wa yona hi ku tsala kunene eka mutirhi loyi a vilelaka na EA	Tivisa mbuyelo wa ndzavisiso wa yona hi ku tsala kunene eka mutirhi loyi a vilelaka na EA	Mbuyelo wa ndzavisiso wu tivisiwile hi ndlela yo tsala kunene eka mutirhi loyi a vilelaka na EA
	Mutirhi loyi a vilelaka kumbe EA va fanele va tivisiwa hi ku tsaleriwa kunene loko ku ta endliwa vulavisisi bya ximfumo	Mutirhi loyi a vilelaka kumbe EA va fanele va tivisiwa hi ku tsaleriwa kunene loko ku ta endliwa vulavisisi bya ximfumo	Ku hava vulavisisi bya ximfumo lebyi nga endliwa
Ndzulamiso/ndziriso			
	Loko xivilelo xi nga oloxiwi hi nkarhi wo hetelela lowu vekiweke, mutirhi loyi a vilelaka na EA loyi a faneleke va ta tsundzuxiwa no nyikiwa swivangelo swo hlwela.	Loko xivilelo xi nga oloxiwi hi nkarhi wo hetelela lowu vekiweke, mutirhi loyi a vilelaka na EA loyi a faneleke va ta tsundzuxiwa no nyikiwa swivangelo swo hlwela.	Ku hava mbulavulo lowu kongomisiweke eka vatirhi lava vilelaka na ti EA hi mayelana na ku hlwela ku hetisisa swivilelo

Vukorhokerinkulu	Malulamiso ya Sweswi/Xiviri	Malulamiso lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
	Landzelerisa ku simekiwa ka swibumabumelo	Landzelerisa ku simekiwa ka swibumabumelo	Nandzeleriso wa ku simekiwa ka swibumabumelo wu endliwe kotara yin'wana na yin'wana.
	Loko u nga eneriseki hi leswi xivilelo xi khomisiweke xiswona, vandla leri khumbhekaka ri nga yisa Fomo ya Xivilelo ya Vukorhokeri bya Xivilelo	Loko u nga eneriseki hi leswi xivilelo xi khomisiweke xiswona, vandla leri khumbhekaka ri nga yisa Fomo ya Xivilelo ya Vukorhokeri bya Xivilelo	Ku hava Tifomo ta Vukorhokeri bya Swivilelo leti kumiweke
	Nkoka wa mali		
	Tlawa wa Tiphanele leti vumbiweke ku kanela swivilelo	Tlawa wa Tiphanele leti vumbiweke ku kanela swivilelo	Ku suka eka 709 wa swivilelo leswi rhijisitariweke eka databeyisi ya PSC, 615 (87%) swi hetisisiwile hi ku tihlanganisa na tindzawulo na vatirhi lava nga na swivilelo, na ku landzelela anakanyo wa Tiphanele
	Nhengeletano ya Phanele yi khomiwa ntsena loko ku ri na milandzu yo hundza 10 leyi faneleke ku kaneriwa	Nhengeletano ya Phanele yi khomiwa ntsena loko ku ri na milandzu yo hundza 10 leyi faneleke ku kaneriwa	Ku antswisa ku hetisisa swivilelo, tinhengeletano ta Phanele ti khomiwile n'hwetl na n'hwetl na loko ku ri na xilaveko Hambiswiritano, PSC yi tirhisile switirhisiwa swa yona swo endla tithlekhomferense ku hlayisa tihakelo
	Switirhisiwa swo thelekhomferensa leswi tirhisiweke	Switirhisiwa swo thelekhomferensa leswi tirhisiweke	Switirhisiwa swo thelekhomferensa leswi tirhisiweke loko ku ri na xilaveko
	Nkarhi		
	Swivilelo swa vatirhi lava nga eka swiyenge swa 2- 12 swa tisolari swi hetisisiwile ku nga se hela 30 wa masiku ku suka eka siku ra ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke .	Swivilelo swa vatirhi lava nga eka swiyenge swa 2- 12 swa tisolari swi hetisisiwile ku nga se hela 30 wa masiku ku suka eka siku ra ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke .	Ku suka eka swivilelo wo ringana 709 leswi rhijisitariweke eka databeyisi ya PSC, 615 (87%) swi hetisisiwile. Eka 615 wa milandzu leyi hetisisiweke, a ku ri na 560 wa milandzu ya tisolari ta swiyenge swa 2- 12, leyi eka yona 456 (81%) yi hetisisiweke ku nga se hela 30 wa masiku yo tirha ku kumiwile mahungu laya faneleke
	Swivilelo swa swirho swa Vukorhokeri bya Vufambisi bya le Henhla swi hetisisiwile ku nga se hela 45 wa masiku yo tirha ku sukela eka siku ra ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke	Swivilelo swa swirho swa Vukorhokeri bya Vufambisi bya le Henhla swi hetisisiwile ku nga se hela 45 wa masiku yo tirha ku sukela eka siku ra ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke	55 wa milandzu ya 615 leyi hetisisiweke a ku ri ya swirho swa Vufambisi bya le Henhla, leswi eka swona 51 (93%) swi hetisisiweke ku nga se hela 45 wa masiku yo tirha ku kumiwile mahungu lama faneleke
Mindzavisiso leyi endliweke hi ntwanano wa yona kumbe hi ku kuma swivilelo swihi kumbe swihi leswi lojiweke na swikombelo leswi endliweke	Vutsundzuxi		
	Tirhisana na mumangali hi nkarhi wa ndzavisiso	Tirhisana na mumangali hi nkarhi wa ndzavisiso	Valavisisi va tirhisani le vamangali hi nkarhi wa mindzavisiso, laha swi lavekaka, xik. laha mahungu yo engetela a ma laveka.
	Tirhisana na ndzawulo leyi faneleke hi nkarhi wa ndzavisiso	Tirhisana na ndzawulo leyi faneleke hi nkarhi wa ndzavisiso	Valavisisi na/kumbe Vakhomixinara va tirhisani le na tindzawulo hinkwato leti faneleke hi nkarhi wa mindzavisiso.
	Yisa swiviko swa ndzavisiso swa nkarhinyana eka EA/HOD leswaku a nyika mavonelo	Yisa swiviko swa ndzavisiso swa nkarhinyana eka EA/HOD leswaku a nyika mavonelo	53 wa swiviko swa ndzavisiso swa nkarhinyana swi yisiwile eka ti EA na/kumbe ti HOD leswaku va nyika mavonelo ya vona.

Vukorhokerinkulu	Malulamiselo ya Sweswi/Xiviri	Malulamiselo lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
	EA/HoD va nyikiwile nkarhi wo nyika mavonelo ya vona ku nga se hela 30 wa masiku ku sukela eka siku ra ku kumiwa ka xiviko xa nkarhinyana	EA/HoD va nyikiwile nkarhi wo nyika mavonelo ya vona ku nga se hela 30 wa masiku ku sukela eka siku ra ku kumiwa ka xiviko xa nkarhinyana	Ti EA hinkwato na/kumbe ti HOD va nyikiwile nkarhi wo nyika mavonelo ya vona ku nga se hela 30 wa masiku ku sukela eka siku ro kumiwa ka xiviko xa nkarhinyana. Eka milandzu yin'wana, tinhlamulo a ti kumiwanga ku suka eka ti EA na/kumbe Tinhloko ta Tinzawulo hi nkarhi lowu vekiweke wo hetelela.
Mfikelelo			
	Milawu ya Swivilelo yi rhumeriwile eka webusayiti ya PSC.	Milawu ya Swivilelo yi rhumeriwile eka webusayiti ya PSC.	Milawu ya Swivilelo leyi ngenisiweke eka Gazete hi Sunguti 2017, yi rhumeriwile eka webusayiti ya PSC hi Nyenyanyani 2017 naswona yi hangalaseriwile vakhumbheki loko va yi kombela. Hi mayelana na muxaka wo amukeriwa, swivilelo swi amukeriwa hi poso, imeyili, vukorhokeri bya swihungwana switsongo(sms), fekisi, riqingho kumbe hi munhu naswona swi lojiwa hi ririmi rihi kumbe rihi ra ximfumo.
	Milawu ya Swivilelo yi ta hangalaseriwa vakhumbheki loko va yi kombela.	Milawu ya Swivilelo yi ta hangalaseriwa vakhumbheki loko va yi kombela.	
	Swivilelo swi nga yisiwa hi poso, imeyili, sms, fekisi na hi munhu hi yexe	Swivilelo swi nga yisiwa hi poso, imeyili, sms, fekisi na hi munhu hi yexe	
	Swivilelo swi nga lojiwa eka Hofisi ya Rixaka kumbe Hofisi yihi kumbe yihi ya Xifundzankulu	Swivilelo swi nga lojiwa eka Hofisi ya Rixaka kumbe Hofisi yihi kumbe yihi ya Xifundzankulu	
	Swivilelo swi nga lojiwa hi ririmi rihi kumbe rihi ra ximfumo	Swivilelo swi nga lojiwa hi ririmi rihi kumbe rihi ra ximfumo	
	Nhlayo yo ringana 360 wa swivilelo yi kumiwile, leswi eka swona 151 wa swivilelo a swi ri swa mayelana na Hofisi ya Rixaka naswona 209 swi ri swa mayelana na Hofisi ya Swifundzankulu.		
Xifundzo			
	Amukela ku kuma xivilelo ku nga se hela 48 wa tiawara ku suka eka siku leri xi kumiweke hi Muofisiri wa Ndzavisiso	Amukela ku kuma xivilelo ku nga se hela 48 wa tiawara ku suka eka siku leri xi kumiweke hi Muofisiri wa Ndzavisiso	Vaofisiri va Ndzavisiso va amukela ku kuma swivilelo hinkwaswo ku nga se hela 48 wa tiawara ku sukela eka siku leri swi kumiweke.
	Nhlamulo ya riqingho leyi kumiweke hi xiyenge xa vukorhokeri lebyi kumiweke.	Nhlamulo ya riqingho leyi kumiweke hi xiyenge xa vukorhokeri lebyi kumiweke.	Milawu ya Swivilelo yi ngenisiwile eka Gazete hi 20 Sunguti 2017. Hikwalaho ka nkarhi wa xiviko lexi ku sukela eka siku leri Milawu yi sunguleke ku tirha, swi le kusuhi ku vika hi mfikelelo wa xiviri
	Tivisa mumangali hi ku tsala kunene ku nga se hela 30 wa masiku endzhaku ka loko u amukerile xivilelo loko PSC yi ta lavisisa xivilelo kumbe yi nga lavisisi. Pfuna mumangali ku tata fomo ya xivilelo	Tivisa mumangali hi ku tsala kunene ku nga se hela 30 wa masiku endzhaku ka loko u amukerile xivilelo loko PSC yi ta lavisisa xivilelo kumbe yi nga lavisisi. Pfuna mumangali ku tata fomo ya xivilelo	
Ku va erivaleni na nka-vuciva			
	Tivisa munhu loyi xivilelo xi endliweke ehenhla ka yena.	Tivisa munhu loyi xivilelo xi endliweke ehenhla ka yena.	Milawu ya Swivilelo yi ngenisiwile eka Gazete hi 20 Sunguti 2017. Hikwalaho ka nkarhi wa xiviko lexi ku sukela eka siku leri Milawu yi sunguleke ku tirha hi rona swi le ku suhi ngopfu ku vika hi mfikelelo wa xiviri. Hambiswiritano, vanhu hinkwavo lava
	Tivisa mumangali hi maendlelo ya swivilelo na mikarhi yo hetelela.	Tivisa mumangali hi maendlelo ya swivilelo na mikarhi yo hetelela.	

Vukorhokerinkulu	Malulamiselo ya Sweswi/Xiviri	Malulamiselo lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
	Tivisa mumangali hi xiyimo xa ndzavisiso nkarhi na nkarhi.	Tivisa mumangali hi xiyimo xa ndzavisiso nkarhi na nkarhi.	khumbhekaka na ku lumbetiwa eka xivilelo va tivisiwa hi xivilelo naswona, vamangali va tivisiwa hi maendlelo ya xivilelo na mikarhi yo hetelela. Xohetelela, ti EA/HoD va nyikiwile swiviko swo hetelela leswi nga na leswi kumiweke, switsundzuxo, swibumabumelo na/kumbe swileriso.
	EA/HoD va nyikiwile swiviko swo hetelela	EA/HoD va nyikiwile swiviko swo hetelela	
Mahungu			
	Loko ku loja ka mumangali ka xivilelo hi ku kongomisa eka PSC swi nga amukeriwi hi PSC, mumangali u fanele a tivisiwa hi xibohe ku nga se hela masiku ya 21.	Loko ku loja ka mumangali ka xivilelo hi ku kongomisa eka PSC swi nga amukeriwi hi PSC, mumangali u fanele a tivisiwa hi xibohe ku nga se hela masiku ya 21.	Milawu ya Swivilelo yi ngenisiwile eka Gazete hi 20 Sunguti 2017. Hikwalaho ka nkarhi wa xiviko lexi ku sukela eka siku leri Milawu leyi yi sunguleke ku tirha swi le kusuhi swinene ku vika hi mfikelelo wa xiviri.
	Loko xivilelo xi hundziseriwile eka vandla rin'wana, mumangali u ta tivisiwa ku nga se hela 21 wa masiku ku sukela eka siku ro kuma xivilelo lexi PSC yi nga ta ka yi nga endli ndzavisiso wa xona.	Loko xivilelo xi hundziseriwile eka vandla rin'wana, mumangali u ta tivisiwa ku nga se hela 21 wa masiku ku sukela eka siku ro kuma xivilelo lexi PSC yi nga ta ka yi nga endli ndzavisiso wa xona.	
	Vamangali lava tivisiweke hi mbuyelo wa swivilelo leswi ku tirhaniweke na swona tanihi milandzu ya swiboho swa nkarhi wa kahle ku nga se hela 10 wa masiku ku sukela eka siku leri nandzu wu pfariweke/hetisisiwa hi rona	Vamangali lava tivisiweke hi mbuyelo wa swivilelo leswi ku tirhaniweke na swona tanihi milandzu ya swiboho swa nkarhi wa kahle ku nga se hela 10 wa masiku ku sukela eka siku leri nandzu wu pfariweke/hetisisiwa hi rona	
	Va nga tivisa mumangali hi mbuyelo wa ndzavisiso loko va kota ku tihlanganisa na vona	Va nga tivisa mumangali hi mbuyelo wa ndzavisiso loko va kota ku tihlanganisa na vona.	
	Ndzulamiso/ndziriso		
	Loko xivilelo xi nga ololoxiwi hi nkarhi wo hetelela lowu vekiweke, mavandla lama khumbhekaka ma ta tivisiwa hi swivangelo swo hlwela.	Loko xivilelo xi nga ololoxiwi hi nkarhi wo hetelela lowu vekiweke, mavandla lama khumbhekaka ma ta tivisiwa hi swivangelo swo hlwela.	Milawu ya Swivilelo yi ngenisiwile eka Gazete hi 20 Sunguti 2017. Hikwalaho ka nkarhi wa xiviko lexi ku sukela eka siku leri Milawu yi sunguleke ku tirha hi rona swi le ku suhi ngopfu ku vika hi mfikelelo wa xiviri. Hambiswiritano, PSC yi landzelerisile ku simekiwa ka swibumabumelo na ku nyikiwa ka swileriso hi mayelana na swiviko swo hetelela leswi nyikiweke. Mimbuyelo ya kahle i ya leswaku ku hava minkantshamiseko leyi vuriweke na Mulawuri-Jenereli.
	Nandzeleriso wa ku simekiwa ka swibumabumelo na ku humesa swileriso.	Nandzeleriso wa ku simekiwa ka swibumabumelo na ku humesa swileriso.	
	Loko u nga khomeki kahle hi matikhomelo ya Muofisiri wa Ndzavisiso, vandla leri	Loko u nga khomeki kahle hi matikhomelo ya Muofisiri wa Ndzavisiso, vandla leri khumbhekaka ri nga yisa xivilelo eka	

Vukorhokerinkulu	Malulamiso ya Sweswi/Xiviri	Malulamiso lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
	khumbhekaka ri nga yisa xivilelo eka Mulawuri-Jenereli	Mulawuri-Jenereli	
	Nkoka wa mali		
	Tlawa wa Tiphanele leti vumbiweke ku kana swivilelo.	Tlawa wa Tiphanele leti vumbiweke ku kana swivilelo	Tlawa wa Tiphanele(Phanele ya Swiphiqo na Swivilelo) yi hlanganile ka khumembirhi ku kana swivilelo.
	Nhengeletano ya phanele yi khomiwa ntsena loko ku ri na milandzu yo hundza 10 yo yi kana.	Nhengeletano ya phanele yi khomiwa ntsena loko ku ri na milandzu yo hundza 10 yo yi kana.	Tinhengeletano ta phanele ti tthele ti khomiwa ku hetisisa nhlayo yitsongo ya milandzu leswaku ku ta tiyisiwa ku hetisisa swivilelo ku nga se hela 3 wa tin'hweti ku to kuma matsalwa na matsalwa hinkwawo lama nga fanele.
	Switirhisiwa swo thelekhomferensa leswi tirhisiweke.	Switirhisiwa swo thelekhomferensa leswi tirhisiweke	Switirhisiwa swo thelekhomferensa leswi tirhisiweke loko swi laveka.
	Nkarhi		
	Swivilelo leswi hetisisiweke ku nga se hela tin'hweti ti 3 ku suka eka siku ra ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke.	Swivilelo leswi hetisisiweke ku nga se hela tin'hweti ti 3 ku suka eka siku ra ku kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke.	Eka 360 wa swivilelo leswi lojiweke, 303 (84%) wa swivilelo swi hetisisiwile. Eka swivilelo leswi hetisisiweke – 61 (20%) swi hetisisiwile /pfiwile hikwalaho ka mindzavisiso, leswi eka swona 49 (80%) swi hetisisiweke ku nga se hela tin'hweti ti 3 ku kumiwile matsalwa lama faneleke.
	Milandzu leyi ololoxiweke ka ha ri na nkarhi leyi hetisisiweke ku nga se hela 45 wa masiku ku sukela eka siku ro kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke.	Milandzu leyi ololoxiweke ka ha ri na nkarhi leyi hetisisiweke ku nga se hela 45 wa masiku ku sukela eka siku ro kumiwa ka matsalwa hinkwawo lama faneleke.	Milandzu ya 148 (49%) leyi lojiweke hi lembe ximali ra 2016/17 yi hetisisiwile /pfiwile tani hi milandzu leyi ololoxiweke ka ha ri na nkarhi, leyi eka yona 126 (85%) yi hetisisiweke ku nga se hela 45 wa masiku ku kumiwile matsalwa hinkwawo lama faneleke.

Tafula ra 3: Xitirho xa mahungu ya vunyiki bya vukorhokeri

Xitirho xa Mahungu ya Sweswi/Xiviri	Xitirho xa Mahungu lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
Ku kota ku tiyisisa mfikelelo wo anama, swiviko swa PSC swi phakeriwa vakhumbheki.	Ku kota ku tiyisisa mfikelelo wo anama, swiviko swa PSC swi phakeriwa vakhumbheki.	Swiviko swa PSC hinkwaswo swi hangalasiwile hi ku ya hi xitirateji xo hangalasa naswona swiviko hinkwaswo leswi hangalasiweke swi vekiwile eka webusayiti ya PSC ya (www.psc.gov.za) ku fikeleriwa hi ku olova.

Xitirho xa Mahungu ya Sweswi/Xiviri	Xitirho xa Mahungu lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
Tikopi to kandziyisiwa ta swiviko ti hangalasiwa ti ya eka vakhumbheki lava khumbhekaka naswona eka swiyimo swin'wana, swiviko swi hangalasiwa hi ndlela ya xitironiki.	Tikopi to kandziyisiwa ta swiviko ti hangalasiwa ti ya eka vakhumbheki lava khumbhekaka naswona eka swiyimo swin'wana, swiviko swi hangalasiwa hi ndlela ya xitironiki.	Tikopi to kandziyisiwa ta swiviko ti hangalasiwa ti ya eka vakhumbheki lava khumbhekaka naswona swiviko swa PSC leswi hlawuriweke swi hangalasiwile eka webusayiti ya PSC.

Tafula ra 4: Maendlelo ya Swivilelo

Maendlelo ya Swivilelo ya Sweswi/Xiviri	Maendlelo ya Swivilelo lama Laviwaka	Mfikelelo wa Xiviri
Swicilelo hinkwaswo swa rhekhodiwa na ku hlamuriwa hi nkarhi lowu vekiweke Swivilelo swo huma eka vanhu swi hundziseriwa eka Musirhelela Vaakatiko	Swicilelo hinkwaswo swa rhekhodiwa na ku hlamuriwa hi nkarhi lowu vekiweke Swivilelo swo huma eka vanhu swi hundziseriwa eka Musirhelela Vaakatiko	Swivilelo hinkwaswo leswi ku tirhaniweke na swona hi nkarhi wo vika leswi lojiweke swi rhekhodiwile eka databeyisi ya swiyimo swa milandzu na ku hlamuriwa hi mikarhi yo hetelela leyi vekiweke. Mindzavisiso yi endliwile na ku hetisisiwa ku nga se hela tin'hweti ti 3 ku kumiwile matsalwa hinkwawo lama faneleke. Milandzu leyi bohiweke ka ha ri na nkarhi yi hetisisiwile ku nga se hela 45 wa masiku ku kumiwile matsalwa hinkwawo lama faneleke. Swivilelo swo huma eka vanhu swi hundziseriwile eka Musirhelela Vaakatiko hi ku ya hi MoU exikarhi ka OPSC na Musirhelela Vaakatiko.

5. XIKONGOMELO XA LESWAKU HI NGA ANTWSWISISA KU YINI VUKORHOKERI BYA HINA

Hi ku ya hi Swinawana swa Timali, Muofisiri wa Vutihlamuleri wa vandla u laveka ku lulamisa nkunguhato wa matirhelo wa Rimba ra Tirhiselo ra Mali ra Nkarhi wa le Xikarhi leri nga eku teni na Nkunguhato wa Matirhelo wa Lembe na Lembe. Nkunguhato wa Matirhelo wa PSC wa Malembe Ximali ya 2015/16 - 2019/20 wu kombisa mimbuyelo ya matirhelo ya swikongomelo leswi PSC yi ringetaka ku swi fikelela hi nkarhi wa Nkunguhato wa Matirhelo wa Nkarhi wa le Xikarhi. Nkunguhato wa Lembe wa PSC wa lembe ximali ra 2017/18 wu humesiwile na wona naswona wu nyika nkatsakanyo wa mpimanyeto wa PSC, mpimanyeto wa Rimba ra Tirhiselo ra Mali ra Nkarhi wa le Xikarhi na swikongomelo swa matirhelo swa PSC.

Tikhopi ta SDIP, Nkunguhato wa Matirhelo na Nkunguhato wa Lembe wa Matirhelo swa kumeka hi ku komberiswa ku suka eka Mulawuri: Vuhlanganisi na Vukorhokeri bya Mahungu, Nkul Humphrey Ramafoko. Vuxokoxoko bya yena bya vutihlanganisi i: Riq: (012) 352 1196, Imeyili: humphreyr@opsc.gov.za. Matsalwa ya tlhela ya kumeka eka webusayiti ya PSC ya , www.psc.gov.za.

6. NHLANGANO NA VATIRHI

Xivumbeko xa nhlango xi na tiposo to ringana 285 eka mitirho hinkwayo ya ndzawulo leyi pfumeleriweke, ku katsa 14 wa Vakhomixinara. Tafula ra 5 leri nga laha hansi ri kombisa nhlayo ya tiposo leti tatiweke ku sukela 31 Nyenyankulu 2017, ku ya hi ndhawu.

Tafula ra 5: Maavelo ya vatirhi ku ya hi ndhawu

Ndhawu	Nhlayo ya vatirhi
Hofisi ya Xifundzankulu xa Kapa Vuxa - King William's Town	10
Hofisi ya Xifundzankulu xa Free State - Bloemfontein	10
Hofisi ya Xifundzankulu xa Gauteng - Johannesburg	11
Hofisi ya Rixaka - Pretoria	176
Hofisi ya Xifundzankulu xa KwaZulu-Natal - Pietermaritzburg	9
Hofisi ya Xifundzankulu xa Limpopo - Polokwane	11
Hofisi ya Xifundzankulu xa Mpumalanga - Nelspruit	9
Hofisi ya Xifundzankulu xa Kapa N'walungu - Kimberley	10
Hofisi ya Xifundzankulu xa N'walungu Vupeladyambu - Mmabatho	9
Hofisi ya Palamende - Cape Town	3
Hofisi ya Xifundzankulu Kapa Vupeladyambu - Cape Town	9
NHLAYO	267

Tafula ra 6 laha hansi ri nyika maavelo ya nhlayo ya vatirhi (ku katsa vatirhi lava tsoniweke) ku ya hi rimbewu na rixaka eka swiyenge leswi landzelaka swa ntirho.

Tafula ra 6: Nhlayo ya vatirhi (ku katsa vatirhi lava tsoniweke) eka swin'wana naswiyin'wanaswya swiyenge leswi landzelakaswya ntirho ku sukela 31 Nyenyankulu 2018

Swiyenge swa ntirho	Vaxinuna				Vaxisati				Nhlayo
	Vutivi bya	Makhaladi	Maindiya	Valungu	Vutivi bya	Makhaladi	Maindiya	Valungu	
Vaendli va milawu, vatirhi va xiyimo xa le henhla na vafambisi (Swiyenge swa 13 - 16)	15	4	1	2	17	1	1	03	44
Van'waxiphurofexini (Swiyenge swa 9 - 12)	49	2	1	8	39	2	2	6	109
Van'waxithekiniki na van'waxiphurofexini lava tirhaka na vona (Swiyenge swa 6 - 8)	12	1	0	0	40	1	1	0	55
Vamatsalani (Swiyenge swa 3 - 5)	16	0	0	0	23	2	1	0	42
Vukorhokeri na vatirhi vo xavisa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vatirhi va vutshila bya swa vurimi na tihlampfi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vatirhi va vutshila na vatirhi va swa mabindzu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vatirhisi va michini na tipulanti	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mitirho ya elemente (Swiyenge swa 1 - 2)	1	0	0	0	7	0	0	0	8
NHLAYO	93	7	2	10	126	6	5	9	258
Vatirhi lava nga na vutsoniwa	2	0	0	1	1	0	0	2	6

Mahungu yo engetela

Van'wana va vatirhi va PSC va tiva tindzimi timbirhi kumbe totala eka a khumen'we wa tindzimi ta ximfumo ta Afrika Dzonga i.e. Xibunu, Xinghezi, IsiNdebele, SiSwati, IsiXhosa, IsiZulu, Sepedi, Sesotho, Setswana, Tshivenda and Xitsonga.

7. MPIMANYETO

PSC yi kumile mpimanyeto wo ringana R 247, 759. 000 wa malembe ximali ya 2017/18. Tafula ra 7 laha hansi ri hlamusela avanyiso wa leswaku mpimanyeto wu tirhisisiwile ku yini:

Tafula ra 7: Maavelo ya tirhiselo ra xiviri ra mali

Ayitheme	Tirhiselo raXxiviri ra Mali
Nongonoko wa 1: Mafambiselo	125,565
Nongonoko wa 2: Vurhangeri na Mitolovetiso yo Fambisa	38,984
Nongonoko wa 3: Nkambisiso na Mpimanyeto	33,785
Nongonoko wa 4: Nhlango no Lwa na Manyala/Vukungundzwana	48,961
Nhlayo ya tirhiselo ra mali ya minongonoko	247,295
Miholo ya vatirhi	179,887

Ayitheme	Tirhiselo raXxiviri ra Mali
Nongonoko wa 1: Mafambiselo	125,565
Vuleteri	441

8. 'VUXOKOXOKO BYA VUTIHLANGANISI

Ku kuma mahungu hi xitalo, u komberiwa ku tihlanganisa na:

Dok Dovhani Mamphiswana

Mulawuri Jenerali: OPSC

Riq: (012) 352 1200/ Fekisi: (012) 325 8322

Adirese ya Poso: Private Bag x121, Pretoria, 0001

Imeyili: dovhanim@opsc.gov.za

Tikhopi ta swiviko hinkwaswo swa PSC leswi nga hangalasiwa ta kumeka eka Hofisi ya Rixaka ya PSC na tihofisi ta swifundzankulu. Swiviko swi tlhela swi kumeka eka webusayiti ya PSC, ya www.psc.gov.za.

9. XANA HI KUMEKA KWIHI

HOFISI YA RIXAKA:

Mutshamaxitulu: Adv Richard Sizani

Mulawuri Jenerali: Dok Dovhani Mamphiswana

Commission House

536 Francis Baard

Arcadia

PRETORIA

0001

Riq: (012) 352 1000

Fekisi: (012) 325 8382

HOFISI YA PALAMENDE:

Muofisiri wa Palamende: Man Noziphiwo

Gwaza

Sanlam Golden Acre Building

21st Floor, Adderley Street

CAPE TOWN

8001

Riq: (021) 418 4940

Fekisi: (021) 418 1362

TIHOFISI TA SWIFUNDZANKULU:

Xifundzankulu xa Kapa Vuxa

Mukhomixinara: Nkul Singata Mafanya

Mulawuri wa Xifundzankulu: Nkul Loyiso Mgengo

91 Alexander Road

KING WILLIAM'S TOWN

5601

Riq: (043) 643 4704

Fekisi: (043) 642 1371

Xifundzankulu xa Free State

Mukhomixinara: Dok Henk Boshoff

Mulawuri wa Xifundzankulu: Man

Boitumelo Mogwe

62 Fedsure Building

3rd Floor, St Andrews Street

BLOEMFONTEIN

9301

Riq: (051) 448 8696

Fekisi: (051) 448 4135

Xifundzankulu xa Gauteng

Mukhomixinara: Nkul Michael Seloane
Mulawuri wa Xifundzankulu: Man Dorothy
Nkwanyana
16th Floor, 35 Pritchard Street

JOHANNESBURG

2001

Riq: (011) 833 5721
Fekisi: (011) 834 1200

Xifundzankulu xa Mpumalanga

Mukhomixinara: Nkul David Mkhwanazi
Mulawuri wa Xifundzankulu: Nkul Cameron

Jacobs
19 Russel Street

NELSPRUIT

1200

Riq: (013) 755 4070
Fekisi: (013) 752 5814

Xifundzankulu xa Limpopo

Vupeladyambu

Mukhomixinara: Nkul George Mashamba
Mulawuri wa Xifundzankulu: Man Thembekile

Makhubele
Kirk Patrick Building
40 Schoeman Street

POLOKWANE

0699

Riq: (015) 291 4783
Fekisi: (015) 291 4683

Xifundzankulu xa Kapa Vupeladyambu

Mukhomixinara: Xivandla xi pfulekile
Mulawuri wa Xifundzankulu: Nkul Paul Rockman
Sanlam Golden Acre Building
21st Floor, Adderley Street

CAPE TOWN

8001

Riq: (021) 421 3980
Fekiai: (021) 421 4060

Xifundzankulu xa KwaZulu-Natal

Mukhomixinara: Dok Pearl Sithole
Mulawuri wa Xifundzankulu : Xivandla xi pfulekile
Ten Sixty-Six Building iDUBE Building
Ground Floor, 294 Burger Street

PIETERMARITZBURG

3201

Riq: (033) 345 9998
Fekisi: (033) 345 8505

Xifundzankulu xa Kapa N'walungu

Mukhomixinara: Man Moira Marais-Martin
Mulawuri wa Xifundzankulu: Nkul Jacques
Malan

Woolworths Building, 1st Floor
Corner Chapel & Lennox Streets

KIMBERLEY

8301

Riq: (053) 832 6222
Fax: (053) 832 6225

Xifundzankulu xa N'walungu

Mukhomixinara: Dok Moeletsi Leballo
Mulawuri wa Xifundzankulu: Xivandla xi
pfulekile

Shop 111, Ground Floor
Unit 1, Megacity Shopping Centre
Cnr Sekame Street & Dr James
Moroka Drive

MMABATHO

2735

Riq: (018) 384 1000
Fekiai: (018) 384 1012